

L Ö G

um

ríkisbókhald og endurskoðun.

61

8. sept.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur,
Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Péttnerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau
með samþykki Voru:

I. KAFLI.

Skilgreining hugtaka.

1. gr.

Ríkisbókhald nefnist í lögum þessum allt það bókhald, sem ríkisbókara
er falið.

Ríkisstofnun er í lögum þessum talin hver sú stofnun, sem rekin er fyrir
reikning ríkissjóðs.

Reikningshaldari er nefndur hver sá starfsmaður ríkisins, sem hefir með
höndum opinber reikningsskil (sbr. auglýsingu um reglugerð um opinber reikn-
ingsskil frá 11. des. 1929).

II. KAFLI

Ríkisbókhald.

2. gr.

Í ríkisbókhaldinu skal bókfæra eftir reglum tvöfaldrar bókfærslu öll
fjárviðskipti íslenzka ríkisins. Viðskiptin skal bókfesta samkvæmt gögnum frá
ríkisféhirði um út- og innborganir, er hann afhendi bókhaldinu daglega, og
samkvæmt tilkynningum fjármálaráðuneytisins, reikningum og skilagreinum
frá ríkisstofnunum, reikningshöldurum og öðrum þeim, sem hafa fjármuni rík-
isins í vörzlu eða annast útborganir, innheimtu eða önnur viðskipti fyrir þess
hönd. Ríkisstofnanir og umboðsmenn þeir, sem að framan getur, eru skyldir að
hafa fullkomið bókhald yfir þær fjárreiður ríkisins, sem þeim er falið að annast,
og haga skilagreinum og reikningum til ríkisbókhaldsins svo, sem fjármálaráðu-
neytið fyrirskipar. Fjármálaráðuneytið getur og sett reglur um, hversu bókhaldi
ríkisstofnana og opinberra reikningshaldara skuli hagað.

61

8. sept.

3. gr.

Ríkisstofnanir skulu bókfæra í bókum sínum allar þær ríkiseignir, er þær hafa undir höndum, og skuldir, sem þeim er ætlað sjálfum að standa straum af.

Efnahagsreikningar stofnana þessara séu felldir inn í ríkisbókhaldið, og jafnframt inn á aðalreikning ríkisins yfir eignir og skuldir.

Allar þær eignir og skuldir ríkisins, sem ekki eru bókfærðar hjá einstökum ríkisstofnunum, skulu færðar í bókum ríkisbókhaldsins.

Fjármálaráðuneytið segir fyrir um, hverjar ríkisstofnanir skuli bókfæra eignir og skuldir samkvæmt þessari grein.

Fjármálaráðuneytið ákveður í samráði við forstöðumenn ríkisstofnana, með hvaða verði eignir ríkisins skuli bókfærðar.

4. gr.

Bækur ríkisbókhaldsins skulu færðar þannig, að samkvæmt þeim verði saminn, í lok reikningsárs, ríkisreikningur Íslands. Reikningi þessum sé þann veg fyrir komið, að af honum verði séð rekstrarniðurstöða þjóðarbúsins. Sé þess vandlega gætt að gera greinarmun á raunverulegum tekjum og gjöldum og öðrum viðskiptum, sem ekki hafa áhrif á rekstrarútkomuna.

Þessir séu lokakaflar í ríkisreikningi Íslands:

1. Rekstrarreikningur, er sýni rekstrarniðurstöðu þjóðarbúsins. Þar skal tilgreind fyrning á eignum ríkisins.
2. Sjóðyfirlit, er sýni breytingar á peningaforða ríkissjóðs og af hvaða ástæðum þær hafa orðið.
3. Efnahagsreikningur, er sýni eignir og skuldir ríkisins í lok reikningsársins.

Efnahagsreikningi fylgi yfirlit um ástæður til breytinga á skuldlausri eign ríkisins.

Sá hluti ríkisreikningsins, sem sundurliðaður er, skal saminn í samræmi við fjárlög, og skulu yfirlitsreikningarnir samdir samkvæmt honum.

5. gr.

Fjárlög skulu samin í tveim köflum. Í fyrri kaflanum séu áætlanir og fjárveitingar tekna og gjalda, og skulu niðurstöðutölur þess kafla ríkisreiknings færðar á rekstrarreikning. Í síðari kafla skulu færðar fjárveitingar og áætlanir, sem ekki hafa áhrif á rekstrarútkomu, og skulu niðurstöðutölur þess kafla í ríkisreikningi færðar á sjóðyfirlit.

Með fjárlögum sé ákveðin fyrning á eignum ríkisins.

6. gr.

Forstöðumaður ríkisbókhaldsins nefnist ríkisbókari, og skal hann skipaður af fjármálaráðherra. Ber hann ábyrgð á því, að störf stofnunarinnar séu leyst af hendi sem vera ber samkvæmt lögum þessum og reglum þeim, sem settar verða um þau efni. Ennfremur ber ríkisbókhaldinu að gæta þess í sam-

vinna við ríkisendurskoðunina, að ríkisstofnanir og umboðsmenn ríkisins fylgi **61**
 í öllu fyrirmælum um reikningsskil þeirra, sem sett eru með lögum þessum eða 8. sept.
 síðar kunna að verða sett með lögum, reglugerðum eða öðrum bindandi fyrir-
 mælum.

Ríkisbókari hefir sömu laun og ríkisféhirðir.

7. gr.

Fjármálaráðuneytið setur nánari reglur um starfstilhögun í ríkisbók-
 haldinu og um samvinnu þess við ríkisféhirði. Einnig ákveður ráðuneytið, hver
 aðstoð ríkisbókara er veitt við störf hans.

Fjármálaráðherra setur ríkisbókara erindisbréf.

III. KAFLI.

Endurskoðun.

8. gr.

Endurskoða skal alla reikninga ríkisins og ríkisstofnana. Við endurskoð-
 unina ber þess að gæta:

1. Að reikningarnir séu tölulega réttir og samdir samkvæmt réttum bókhalds-
 reglum og að allir tekju- og gjaldaliðir séu sannaðir með viðeigandi fylgi-
 skjölum.
2. Að greiðslur allar og viðskipti séu í samræmi við gildandi lög og reglur og
 þar að lútandi samninga.
3. Að engin útgjöld séu innt af hendi án lagaheimildar, að fjárveitingar séu
 réttilega notaðar samkvæmt fyrirmælum, og að útgjöld, tekjur og aðrir
 liðir viðskiptanna séu bókfærðir á réttan hátt.
4. Að fulls sparnaðar og hagsýni sé gætt við rekstur þann, er reikningarnir
 hljóða um.

Fjármálaráðuneytið setur nánari fyrirmæli um framkvæmd og tilhögun
 endurskoðunar með reglugerð.

9. gr.

Endurskoðun á reikningum ríkisstofnana og reikningshaldara, sem um
 getur í 2. gr., skal framkvæmd af fjármálaráðuneytinu, svo og endur-
 skoðun á reikningum allra þeirra sjóða, sem háðir eru varðveizlu eða eftirliti
 ríkisins. Þó er fjármálaráðuneytinu heimilt fyrst um sinn að fela mönnum
 utan ráðuneytisins að endurskoða hjá reikningshöldurum utan Reykjavíkur.

10. gr.

Fjármálaráðuneytinu ber að láta endurskoðunarskýrslu fylgja reikning-
 um þeim, sem það endurskoðar, þegar þeir eru lagðir fyrir yfirskoðunarmenn
 ríkisreikningsins.

61 Í endurskoðunarskýrslu skal fram tekið, hvernig endurskoðun hefir verið
8. sept. hagað, hverjar athugasemdir hafi verið gerðar, svör við þeim og úrskurðir, ennfremur sérhvað það viðvikjandi reikningsskilunum eða rekstri, er fjármálaráðuneytið telur rétt að vekja athygli á eða gera athugasemdir um til yfirskoðunarmanna.

11. gr.

Þar, sem slíkt þykir henta, fer endurskoðun samkvæmt 8. og 9. gr. fram í skrifstofum þeirra stofnana eða einstaklinga, sem í hlut eiga.

12. gr.

Fjármálaráðuneytið getur ákveðið, að ríkisstofnanir endurskoði reikninga undirmanna sinna, er gera þeim reikningsskil, enda gefi viðkomandi stofnun ráðuneytinu skýrslu um tillögur þeirrar endurskoðunar, þegar hún skilar reikningum sínum til ráðuneytisins. Ráðuneytið lætur síðan fara fram dreifikönnun á reikningum þeim, sem þannig hafa verið endurskoðaðir, eftir því, sem ástæða þykir til.

13. gr.

Ríkisreikningurinn og bækur ríkisbókhaldsins skulu endurskoðast af yfirskoðunarmönnum samkv. 39. gr. stjórnarskrárinnar. Yfirskoðunarmönnum er heimilt að fela fjármálaráðuneytinu að annast þann hluta af endurskoðunarstarfinu, sem um ræðir í 1. tölul. og niðurlagi 3. tölul. 8. gr. laga þessara.

Yfirskoðunarmenn geta krafist upplýsinga um hvert það atriði, sem þeim eigi þykir nægilega ljóst í reikningum ríkisins eða bókum ríkisbókhaldsins.

Ennfremur geta þeir lagt fyrir fjármálaráðuneytið að rannsaka nánar hvert það atriði í reikningum þeim, sem ráðuneytið hefir endurskoðað, en eigi þykir nægilega upplýst.

14. gr.

Yfirumsjón með allri endurskoðun fjármálaráðuneytisins skal falin einum af endurskoðendum þess, og nefnist hann aðalendurskoðari. Hann skal hafa sérþekkingu á endurskoðun og reikningsfærslu.

Aðalendurskoðari stendur beint undir fjármálaráðherra. Fjármálaráðherra skal setja reglur um starf hans og afstöðu í fjármálaráðuneytinu og setja honum erindisbréf.

Aðalendurskoðari skal ennfremur hafa umsjón með störfum ríkisbókhaldsins fyrir hönd fjármálaráðherra eftir því, sem ráðherra nánar ákveður.

Aðalendurskoðari sé skipaður af fjármálaráðherra. Hann hefir laun sem skrifstofustjórar í stjórnarráðinu.

15. gr.

Fjármálaráðuneytið lætur framkvæma sjóðtalningu hjá ríkisféhirði, ríkisstofnunum og öðrum þeim, sem hafa fjármuni hins opinbera undir höndum,

svo oft sem þurfa þykir, og eigi sjaldnar en einu sinni á ári. Undir ákvæði þessarar greinar fellur eftirlit með frimerkjaútgáfu og birgðum póstsjóðs.

61
8. sept.

Þar, sem endurskoðun er hagað samkvæmt 12. gr., getur fjármálaráðuneytið krafizt, að ríkisstofnun láti vottorð um sjóðtalningu hjá undirmönnum sínum fylgja aðalreikningi.

Hafi sami maður fjárreiður fyrir fleiri en eina ríkisstofnun, skal sjóðtalningu hagað þannig, að samtímis séu taldir sjóðir beggja eða allra stofnananna, annaðhvort af sama endurskoðanda, eða endurskoðendur séu mættir til starfans í sama mund.

16. gr.

Brot gegn ákvæðum laga þessara varða sektum frá 200—2000 kr., nema þyngri refsing liggi við samkv. öðrum lögum.

Heimilt er fjármálaráðherra að beita dagsektum við vanrækslu á framkvæmd starfa samkvæmt lögum þessum, allt að 50 kr. á dag, unz úr er bætt.

Með mál út af brotum gegn lögum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

IV. KAFLI.

Ákvæði um stundarsakir o. fl.

17. gr.

Ríkisreikninga Íslands fyrir árið 1930 skal semja samkvæmt lögum þessum, að svo miklu leyti sem unnt er. Fylgja skulu reikningunum svo fullnægjandi skýringar, að fullur samanburður fáiast á fjárveitingum og eyðslu og einnig samanburður við önnur ár.

18. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt eru úr gildi numin öll ákvæði, er brjóta í bága við lög þessi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gefið á Sorgenfrihöll, 8. september 1931.

Undir Vor konunglega hönd og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Ásgeir Ásgeirsson.